

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.), psací potřeby

Úvodní informace (než začneš pracovat): Uvědom si, že v atlase se nachází množství map různých měřítek a některé prvky jsou vyznačené na více mapách zároveň. Práce s atlasem je připravena tak, že je potřeba hledat na co **nejpodrobnějších** mapách (tzn. na mapách co **největšího** měřítku). Dále nezapomeň, že v atlase nenajdeš jen mapy, ale také spoustu doplňkových informací v **přílohách**. Hodně štěstí při řešení.

1

10 bodů

a. Do následující tabulky doplň údaje týkající se čtyř významných jezer:

6 bodů

souřadnice	jezero	řeka	vegetační pásmo
<u>28° j. š. 137° v. d.</u>	<u>Eyreovo</u>	Cooper Creek	<u>pouště a polopouště</u>
<u>62° s. š. 114° z. d.</u>	Velké Otročí	<u>Mackenzie, (Slave)</u>	<u>tajga</u>
43° s. š. 78° z. d.	<u>Ontario</u>	<u>řeka Sv. Vavřince</u>	<u>lesy jehličnaté, listnaté, smíšené mírného pásu</u>
<u>61° s. š. 32° v. d.</u> <u>NEBO</u> <u>58° s. š. 32° v. d.</u>	<u>Ladožské</u> <u>NEBO Il'meň</u>	Volchov	<u>tajga (lze uznat i lesy listnaté (opadavé) nebo lesy smíšené mírného pásu)</u>

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 0,5 bodu.

Řešení: Viz tabulka (tolerance $\pm 2^\circ$).

b. Přiřaď jedno jezero ke každému z následujících tvrzení:

2 body

Na břehu tohoto jezera se nachází město s více než 1 000 000 obyvatel:

... Ontario ...

Toto jezero je bezodtoké:

... Eyreovo ...

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

c. Seřad' jezera podle rozlohy od největšího (1.) po nejmenší (4.):

2 body

1. ... **Velké Otročí** ...
2. ... **Ontario** ...
3. ... **Ladožské NEBO Il'meň** ...
4. ... **Eyreovo** ...

Hodnocení: Za každé správně doplněné jezero ve správném pořadí 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

2

4 body

Vyber, zda jsou následující tvrzení pravdivá. Pokud nejsou, označ chybu a oprav je.

Měsíce Oberon, Titania a Miranda jsou měsíce planety **Neptun**.

Oprava: ... **Uran** ...

ANO × **NE**

Kuiperův pás, který obsahuje například trpasličí planety Pluto a Eris, se nachází za dráhou Neptunu.

Oprava:

ANO × NE

Největším tělesem hlavního pásu planetek, který se nachází mezi dráhami **Země** a Jupiteru, je trpasličí planeta Ceres.

Oprava: ... **Marsu** ...

ANO × **NE**

Průměr Měsíce je **větší** než průměr nejmenší planety Merkur.

Oprava: ... **menší** ...

ANO × **NE**

Hodnocení: Za každé správné určení pravdivosti tvrzení 1 bod (není-li chyba vyznačena nebo opravena pouze 0,5 bodu).

Řešení: Viz text.

3

7 bodů

- a. V časopise sis přečetl o transsibiřské magistrále. Některé údaje ale chybí. Dokážeš je doplnit?

3 body

Transsibiřská magistrála je nejdelší železniční trať na světě. S délkou 9 288 km spojuje hlavní město největšího státu světa ... **Moskvu** ... (město) a ... **Vladivostok** ... (město), město u zálivu Petra Velikého, které má více než 500 000 obyvatel. Výstavba celé trati byla ukončena v roce 1916. Nová železnice otevřela kontinentální cestu z Evropy až k pobřeží ... **Tichého** ... oceánu. Podél trati vznikala nová města, která se postupně stala velkoměsty a významnými centry průmyslu. Mezi tato města patří i největší město Sibiře, ... **Novosibirsk** ... s více než 1 000 000 obyvatel, ležící na řece Ob, nebo Krasnojarsk, ležící na řece ... **Jenisej** Na své si přijdou i milovníci přírody. Trať totiž prochází i po břehu jezera Bajkal, které je s hloubkou ... **1637 metrů** ... nejhlubším jezerem na Zemi. Každé dva dny vyjíždí ve 23:45 na trať osobní vlak č. 2 „Rossija“. Svého asijského cíle dosáhne po 6 dnech a 10 minutách.

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

- b. Protože se v článku nepíše, v kolik hodin místního času vlak dorazí do cíle, musel sis to spočítat sám. Uveď postup řešení.

4 body

Řešení:

Moskva – časové pásmo **UTC+3**

Vladivostok – časové pásmo **UTC+10**

rozdíl +7

$$23:45 + 7:00 + \mathbf{0:10} = \mathbf{6:55}$$

Jestliže vlak vyjíždí dnes, 20. 2., jaké bude datum, když dorazí?

Hodnocení: Za správné určení časových pásem 2 body. Za správné přičtení 1 bod (není-li přičteno 10 minut, pak 0,5 bodu). Za správně určené datum 1 bod.

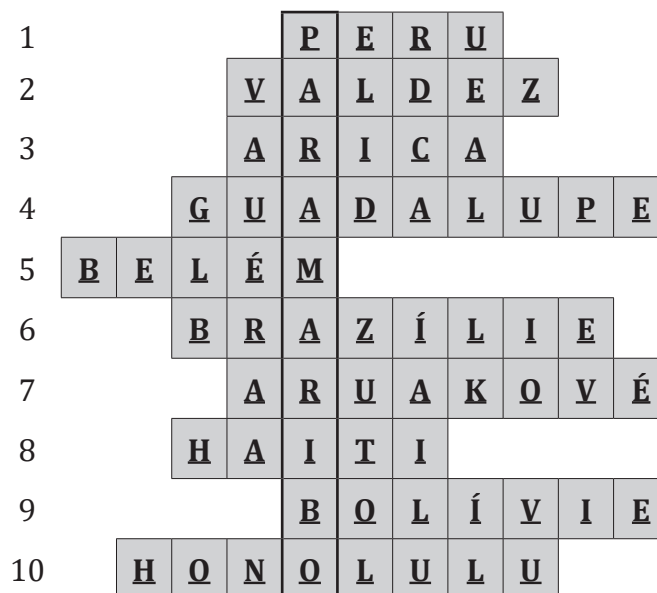
Řešení: 27. 2.

4

9 bodů

a. Na konci časopisu jsi našel křížovku:

7 bodů

1. stát Jižní Ameriky, na jehož území nalezneme pouště a polopouště i tropický deštný les
2. významný ropný přístav v Aljašském zálivu
3. nejsušší místo Jižní Ameriky
4. významné místo křesťanského náboženství v Mexiku
5. brazilské město, v jehož blízkosti se pěstuje rýže
6. stát Jižní Ameriky s nejvyšším počtem obyvatel
7. indiánský kmen, který obýval v polovině 16. století Velké Antily
8. stát Severní a Střední Ameriky s nejkratší střední délkou života
9. stát Jižní Ameriky se dvěma hlavními městy
10. hlavní město státu USA, ve kterém je nejméně hodin ze všech ostatních hlavních měst států USA

Tajenka: ... **Paramaribo** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný řádek křížovky 0,5 bodu. Za správně vylustěnou tajenku 2 body, i když nejsou všechny řádky vyplněné.

Řešení: Viz tajenka.

b. Co je místo z tajenky?

2 body

... **město** ...

Do které jazykové skupiny patří jazyk, kterým se v místě z tajenky hovoří? ... **germánské jazyky**

(lze uznat i nizozemštinu) ...

Jaké je v místě z tajenky převládající náboženství? ... **křesťané-protestanté NEBO hinduisté** ...

Pod správou jakého státu bylo místo z tajenky v roce 1777? ... **Nizozemsko** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, pravítko

5

5 bodů

Ve světě existuje řada náboženství. Mezi nejrozšířenější patří **křesťanství, islám, buddhismus, judaismus či hinduismus**. Přiřaď následující symboly reprezentující uvedená náboženství a urči, jaké z nich bude převažovat v těchto vybraných státech: **Irák, Izrael, Japonsko, Indie, Island**.

Náboženství	<u>buddhismus</u>	<u>islám</u>	<u>křesťanství</u>	<u>hinduismus</u>	<u>judaismus</u>
Stát	<u>Japonsko</u>	<u>Irák</u>	<u>Island</u>	<u>Indie</u>	<u>Izrael</u>

Hodnocení: : Za každou správně vytvořenou trojici (symbol + náboženství + stát) 1 bod. V případě doplnění pouze jednoho pojmu správně 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

6

6 bodů

Podle obrázků urči, o které planety Sluneční soustavy se jedná. Napiš vždy název a pořadí dané planety směrem od Slunce.

(např. Merkur – první planeta Sluneční soustavy směrem od Slunce)

planeta ... Neptun ...
... 8 ... planeta Sluneční soustavy
směrem od Slunce

planeta ... Venuše ...
... 2 ... planeta Sluneční soustavy
směrem od Slunce

U

92

238.03

planeta ... Uran ...
... 7 ... planeta Sluneční soustavy
směrem od Slunce

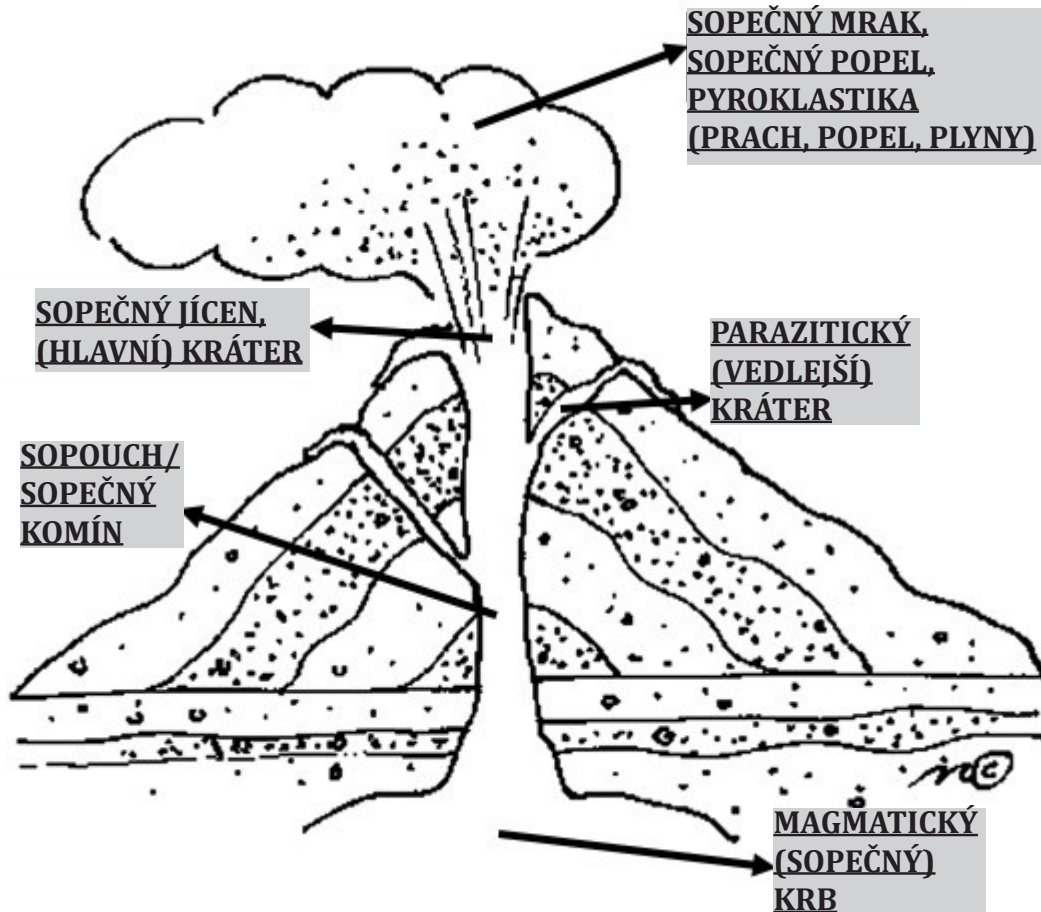
Hodnocení: Za každé správné určení planety 1 bod. Za každé správné určení pořadí planety od Slunce 1 bod.

Řešení: Viz text.

7

5 bodů

Do rámečků na obrázku doplň názvy částí sopky.

Hodnocení: Za každý správně doplněný rámeček (stačí jedna z uvedených možností) 1 bod.

Řešení: Viz obrázek.

8

4 body

Z uvedených pojmů v tabulce vyber ty, které vznikají činností ledovce (glaciální) či souvisejí s ledovcovou činností. Vybrané pojmy zakroužkuj. Ale dávej pozor, neboť za chybně zakroužkované pojmy se body **odečítají!**

říční terasa	duna	písečná kosa
delta	fjord	niva
kar	pouštní dlažba	meandr
vodopád	moréna	ledovcový splaz

Hodnocení: Za každý správně vybraný pojem 1 bod. Za každý chybně vybraný pojem odečíst 0,5 bodu. Minimální počet bodů za úlohu je 0.

Řešení: Viz tabulka.

9

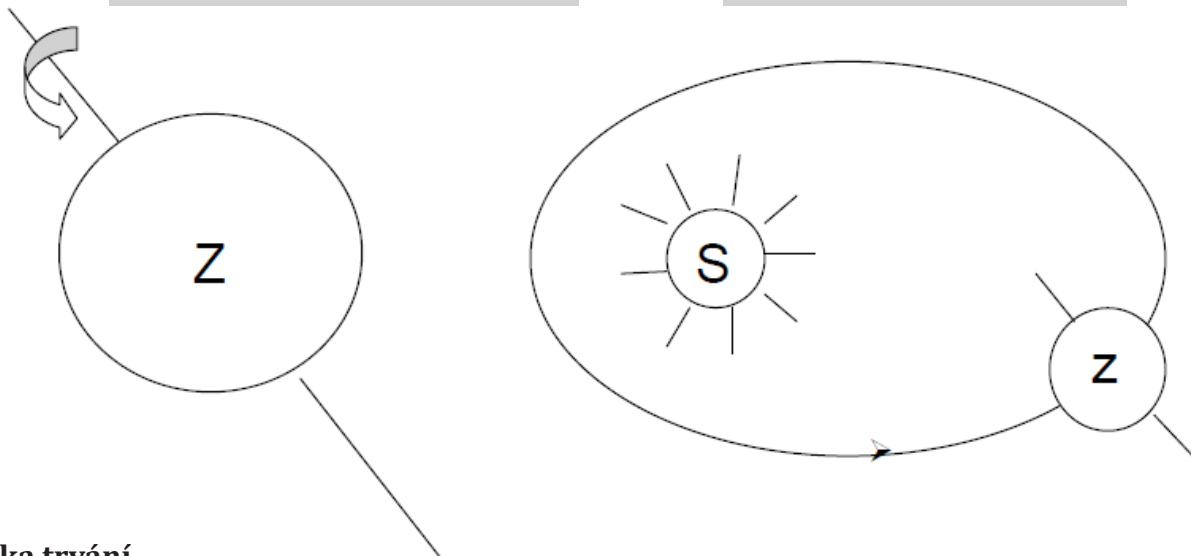
4 body

Doplň správné názvy pohybů Země, které jsou vyobrazeny na obrázcích, a následně napiš co nejpřesněji délku trvání jedné otočky.

Název pohybu Země

rotace Země
(otáčení Země kolem své osy)

oběh Země kolem Slunce

Délka trvání

23 hodin 56 minut

365 dní a čtvrt dne
(365 dní 5 hodin 49 minut)

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod (stačí jedna z možností).

Řešení: Viz obrázek.

10

8 bodů

Pomocí zkratek (S × J × V × Z × SV × SZ × JV × JZ) urči, na jakou světovou stranu pojedíš, když budeš cestovat mezi následujícími městy:

Z Plzně

do Prahy	<u>SV</u>
do Chebu	<u>SZ</u>
do Olomouce	<u>V</u>
do Českých Budějovic	<u>JV</u>

Z Brna

do Vídně	<u>I</u>
do Pardubic	<u>SZ</u>
do Českých Budějovic	<u>Z</u>
do Ostravy	<u>SV</u>

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

11

4 body

Poskládej správné pořadí uvedených geobiomů (biomů) uvedených v rámečku ve směru od severního pólu k rovníku.

lesy mírného pásu - tajga - tropický deštný prales - tundra

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem (ve správném rámečku) 1 bod.

Řešení: Viz text.

12

4 body

Podle následujících popisů urči, o kterou řeku se jedná.

Celková délka tohoto vodního toku je 430,2 km. Protéká mimo jiné Českým Krumlovem, Českými Budějovicemi a Prahou a v Mělníku ústí zleva do Labe. Nachází se na něm velké množství přehradních nádrží, některé slouží mimo jiné jako oblíbená rekreační střediska. Po této řece je také pojmenována druhá symfonická báseň z cyklu Má vlast skladatele Bedřicha Smetany.

Řeka: ... **Vltava** ...

Další řeka pramení v Německu a Českem protéká pod Krušnými horami od západu směrem na východ. Jedná se o levostranný přítok Labe a protéká Karlovarským a Ústeckým krajem. Řeka je dlouhá celkem 316 km, z toho 246,55 km na území Česka. Nacházejí se na ní tři přehradní nádrže (Skalka, Nechanice, Kadaň) a řada menších jezů. Samotná řeka je zdrojem vody pro mnoho průmyslových areálů, a zároveň je velmi oblíbená mezi vodáky pro svůj stabilní průtok vody.

Řeka: ... **Ohře** ...

Jedna z nejdelších českých řek, která odvodňuje především území Moravy. Pramení pod vrcholem Králického Sněžníku, protéká Olomoucí, Kroměříží či Hodonínem a tvoří část státní hranice mezi Českou a Slovenskou republikou a v Bratislavě, pod starým hradem Děvín, pak odevzdává své vody zleva řece Dunaj. Zajímavostí je, že po této řece bylo pojmenováno údolí na pvrchu Marsu.

Řeka: ... **Morava** ...

Poslední hledaná řeka je přezdívána také „zlatonosná“, protože se na jejích březích v minulosti rýžovalo zlato. Protéká městy Sušice, Horažďovice, Strakonice či Písek a vlévá se do Vltavy pod hradem Zvíkov. Posledních 19 km řeky pod Zvíkovem je součástí Orlické přehrady. Zajímavostí je, že tato řeka je přemostěna nejstarším dochovaným kamenným mostem v Česku.

Řeka: ... **Otava** ...

Hodnocení: Za každou správně určenou řeku 1 bod.

Řešení: Viz text.

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.)

Právě ses dostal/a do týmu cestovatelů, jehož úkolem je uskutečnit dobrodružnou výpravu pod názvem „Hrátky v Africe“. Tvým úkolem je, s pomocí **Školního atlasu světa** odpovědět na záludné otázky a připravit důležité podklady na vaši cestu. Tak hurá na to!!!

13

10 bodů

Pomocí souřadnic urči místa na Zemi.

a) 1°11' j. š., 32°50' v. d.
... Viktoriino/Ukerewe ... jezero	f) 6°22' j. š., 29°37' v. d.
jezero ... Tanganika ...
b) 19°55' s. š., 30°20' v. d.
řeka ... Nil ...	g) 3°5' j. š., 37°21' v. d.
horský masiv ... Kilimandžáro ...
c) 22°50' s. š., 13°10' v. d.
poušť ... Sahara ...	h) 20° j. š., 47° v. d.
ostrov ... Madagaskar ...
d) 9°40' s. š., 49°40' v. d.
... Somálský ... poloostrov	i) 11°11' s. š., 41°05' v. d.
... Assalská ... proláklina
e) 22°25' s. š., 31°45' v. d.
... Asuánská ... nádrž	j) 4°20' j. š., 17°40' v. d.
řeka ... Kongo ...

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

14

5 bodů

Do následujícího textu doplň místa, která si zjišťoval v předchozí úloze (úloha č. 13). Údaje, které jsou v textu označeny hvězdičkami (*), vypočítáš a zjistíš až za chvíli. Zatím si jich proto nemusíš všimnout, ani je hledat ve školním atlase. Pozor nezapomeň doplňovaná místa i správně vyslovnout, tak, aby text dával smysl.

Nejrozsáhlejší oblast v Africe tvoří poušť ... **Sahara** Horský masiv ... **Kilimandžáro** ..., ležící téměř na rovníku, má na svém území nejvyšší horu Afriky Uhuru (* ... **5 895** ... m n. m.), naopak nejnižší položené místo v Africe se nazývá ... **Assalská** ... proláklina (** ... **-155** ... m).

Nejdelší řekou v Africe je ... **Nil** ..., na němž se nachází ... **Asuánská** ... nádrž. Tato řeka je *** ... **druhou** ... nejdelší řekou na Zemi a měří **** ... **6 671** ... km. Nejvodnatější africkou řekou je ... **Kongo** ..., které je zároveň *** ... **druhá** ... nejvodnatější řeka na Zemi.

Největším africkým jezerem je ... **Viktoriino/Ukerewe** ... a nejhlubším je jezero ... **Tanganika**

Největší poloostrov je v Africe ... **Somálský** ... a největší ostrov je ... **Madagaskar** ..., ze kterého pocházejí naši nezbední kamarádi tučňáci.

Hodnocení: Za každé správně doplněné místo do textu 0,5 bodu. Hodnoceno bez číselných údajů označených hvězdičkou, ty budou hodnoceny v úkolu č. 15.

pozn.: Jedná se již o pojmy, které byly 1 bodem ohodnoceny v úkolu č. 14. Nyní je ohodnoceno, zda je žák správně umístí do textu ve správném tvaru. Může se stát, že v předchozím úkolu špatně najde pojem s pomocí souřadnic, ale v rámci textu, na základě svých znalostí, použije správný pojem, proto hodnoceno i doplnění do textu.

Řešení: Viz text.

15

9 bodů

Nyní musíš trochu uplatnit i své znalosti z matematiky. Vypočti následující příklady a výsledky doplň na místa hvězdiček (*) v předchozím textu o Africe (úkol č. 14). Některé výsledky použiješ vícekrát.

* $3236,17 + 678,56 + 5132,17 - 3151,9 = \mathbf{5\ 895}$

** $30 - 261 + 76 = \mathbf{-155}$

*** $25/5 - 27/9 = \mathbf{2}$

**** $4 * 1600 + 256 + 3 * 5 = \mathbf{6\ 671}$

Hodnocení: Za každý správný číselný údaj doplněný v textu 1b. (max. 5 bodů). Za každý správně vypočtený příklad 1b. (max. 4 body). Celkem 9 bodů.

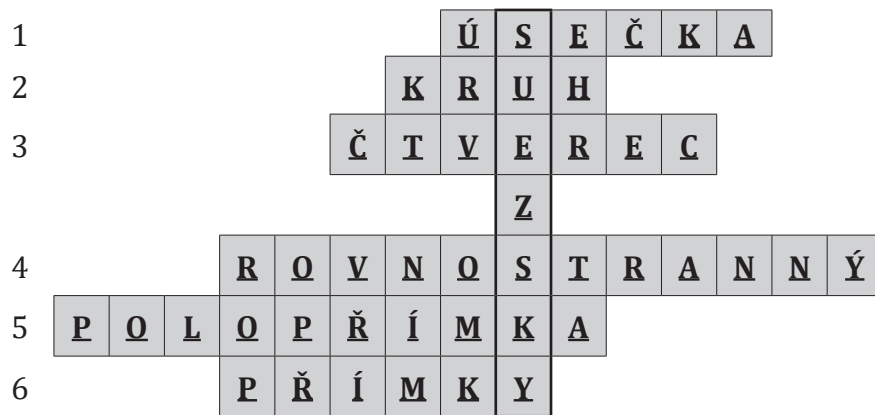
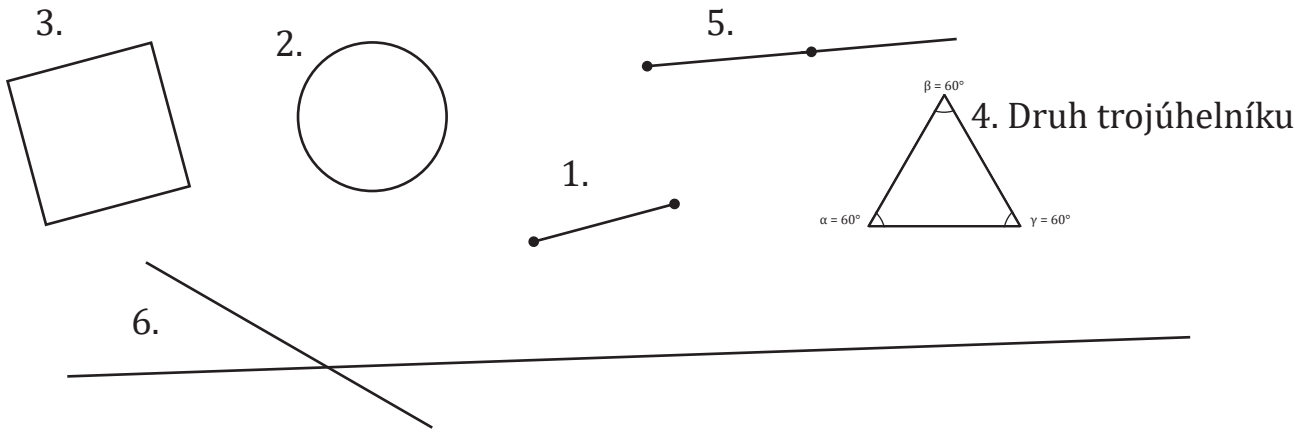
Pozn.: Hodnotíme opět doplnění do textu, které může proběhnout i na základě zkušeností žáka či při zkušenostech s prací s atlasem, bez potřeby výpočtů příkladu. Proto hodnotíme i výpočet příkladů.

Řešení: Viz text.

16

6 bodů

Doplň názvy geometrický útvarů do křížovky podle čísel, abys zjistil/a důležitou tajenku.

Tajenka: ... **Suezsky** ... průplav

Tento průplav se nachází na území státu ... **Egypt** ...

Spojuje ... **Středozevní** ... a ... **Rudé** ... moře.

Vysvětli svými slovy, co je to průplav: ... **vodní cesta, která propojuje řeky, jezera, moře, oceány a je vytvořena člověkem** ...

Hodnocení: Za správně vyluštěnou tajenku 2 body. Za každé správné doplnění chybějících údajů vždy 1 bod.

Řešení: Viz tajenka a text.